

Palma i a la seva recerca oberta i fluida en aquests dos àmbits, la seva incorporació a l'IEC enfortirà sens dubte la presència de l'Institut a les Balears i enriquirà la capacitat investigadora de la nostra secció.

Text llegit pel senyor Bonaventura Bassegoda i Hugas en el Ple del dia 13 de juny de 2019. (El senyor Marià Carbonell i Buades va ser elegit membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica en el Ple del dia 19 de setembre de 2019.)

Miquel Molist Montaña

Miquel Molist Montaña, nascut a Manlleu (Barcelona) el 1956, és catedràtic de prehistòria a la Universitat Autònoma de Barcelona, on imparteix classes des de l'any 1988. Es va formar acadèmicament a la Universitat de Barcelona (llicenciatura en geografia i història, 1981) i a la Universitat de Lió-2 / Maison de l'Orient et de la Méditerranée (doctorat en prehistòria oriental, 1986). En el període de 2000 a 2004, va ser director del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya (MAC) i, més recentment, entre el 2011 i el 2015, ha estat investigador ICREA-Acadèmia.

Del període de la seva formació, cal destacar tres entorns d'interacció i influència. En primer lloc, el seus estudis universitaris a la Universitat de Barcelona, en els anys que el professor Joan Maluquer de Motes, Miquel Tarradell i Pere de Palol imprimien un mestratge significatiu entre els estudiants. En segon lloc, el contacte i la influència amb els nous aires de l'arqueologia catalana de finals dels anys 1970, amb una renovació generacional que es va materialitzar en nous projectes animats per investigadors joves. Cal destacar, també, les vivències de la creació del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, com a període molt enriquidor, i la influència del Servei d'Arqueologia de la Diputació de Girona. Finalment, i en tercer lloc, la seva relació formativa i de col·laboració científica amb l'escola francesa d'André Leroi-Gourhan i, sobretot, del professor Jacques Cauvin i el seu

equip d'arqueòlegs que treballaven al Pròxim Orient. Les seves estades científiques, entre el 1976 i el 1986, primer per a estudiar els jaciments paleolítics de la zona de París i, més endavant, la seva integració en els estudis de doctorat a la Universitat de Lió-2, foren determinants per a la realització d'una recerca centrada en l'hàbitat i l'ús del foc en les primeres societats agrícoles del Pròxim Orient, per la qual obtingué el grau de doctor.

Com a investigador, ha centrat les seves principals línies de recerca en dos grans àmbits d'estudi: l'anàlisi de les societats de la prehistòria recent de Catalunya i l'origen i desenvolupament de les primeres societats agrícoles al Pròxim Orient (Neolític).

Pel que fa a la línia de recerca de la prehistòria recent de Catalunya, els seus primers treballs, als anys vuitanta del segle xx, se centraren en l'estudi de l'hàbitat i les formes d'enterrament de l'edat del bronze final a la zona de l'Alt Ter, en particular amb l'estudi de la necròpolis de Collsavenc (Tavertet). En aquesta mateixa àrea, a finals dels anys 1980, conjuntament amb Josep Castells i Walter Cruells, va desenvolupar un projecte innovador de forta incidència en el coneixement dels orígens del megalitisme. La descoberta i l'excavació d'un conjunt de nou sepultures monumentals, entre les quals hi ha la del Padró (Tavertet), obren les portes al reconeixement d'un nou tipus de sepultures megalítiques (cambra o cista amb túmul complex) datades ja a finals del Neolític antic.

A inicis dels anys noranta del segle xx, enfoca els seus treballs de camp i d'estudi en el poblament prehistòric de les serralades del Prepirineu i del Pirineu Oriental, ampliant el seu interès geogràfic vers la Garrotxa i l'Alta Garrotxa. Durant més de deu anys, va efectuar l'excavació detallada de l'hàbitat de la Bauma del Serrat del Pont (Girona), en col·laboració amb el Museu Comarcal de la Garrotxa i de la Universitat de Girona, concretament amb Gabriel Alcalde, Maria Saña i Assumpció Toledo.

La finalització d'aquest projecte li permet reorientar el seu interès per l'estudi dels espais costaners en èpoques del Neolític i de l'edat del bronze inicial. Així, el 2006, conjuntament amb la professora Anna Gómez-Bach, de la UAB, inicia el projecte «Prehistòria al Pla de Barcelona» (encara vigent) en col·laboració amb el MUHBA i amb el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona.

En els darrers anys, en el marc de les tasques relacionades amb la seva direcció del laboratori de recerca GRAMPO, del Departament de Prehistòria de la UAB, ha desenvolupat la coordinació d'un seguit de projectes de recerca duts a terme pels investigadors d'aquest laboratori. Entre els més significatius, són de destacar les ocupacions prehistòriques a la vall mitjana del riu Ter, l'anàlisi de les primeres societats agrícoles en la zona del tram inferior de l'Ebre o l'explotació de la sal en les zones del Prepirineu (Pallars i Solsonès) durant l'edat del bronze inicial. Totes han tingut el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

L'altra gran línia de recerca del doctor Molist se situa en l'àmbit internacional, concretament en l'estudi de la prehistòria recent a la zona del Pròxim Orient. L'oportunitat d'integrar-se a l'equip URA17 (CNRS) de la Maison de l'Orient et de la Méditerranée - Jean Pouilloux, en la qual va fer la tesi doctoral dirigida pel professor Jacques Cauvin (CNRS), li va permetre iniciar la seva llarga activitat en excavacions arqueològiques al Pròxim Orient, que han cobert, a força d'anys i de campanyes, els països de Xipre, Síria, Turquia i l'Iraq.

Des de 1988, amb la creació d'una línia pròpia de treball en prehistòria oriental, crea i dirigeix a la UAB el grup de recerca «Seminari Arqueologia Prehistòrica del Pròxim Orient, SAPPO», actualment integrat en el grup de recerca més ampli GRAMPO, reconegut com a grup de recerca i avaluat de qualitat, des de fa anys, per la Generalitat de Catalunya. Aquest equip desenvolupa una sèrie de projectes orientats a l'estudi de les primeres societats agrícoles a la zona del Pròxim Orient. Destaquen els projectes efectuats a les zones desèrtiques, com l'Umm el Tlel (El Kowm, Síria, 1987-1995) o a la vall de l'Eufrates, com el de Tell Halula (1991-2011), centrats en l'estudi dels primers poblats agrícoles, amb una anàlisi de la seva caracterització cultural i socioeconòmica a partir dels documents arqueològics recuperats. L'ampliació de la zona d'estudi per part de l'equip de recerca va permetre excavar i estudiar altres assentaments, sovint en cooperació amb altres equips o institucions internacionals, en projectes com el desenvolupats a Akarçay Tepe (sud-est d'Anatòlia, 1999-2008) o Chagar Bazar (Djezirée, Síria, 1999-2010).

De les aportacions científiques fetes pel doctor Molist, cal destacar, en primer lloc, l'estudi dels processos de sedentarització de la població i formació dels primers poblats. La inversió de treball, la innovació en les formes d'hàbitat i del treball arquitectònic és una de les primeres característiques vinculades a les noves formes de producció de subsistència.

Des de l'any 2014, codirigeix, amb la professora Anna Gómez-Bach, el projecte de recerca arqueològica a la regió del Kurdistan iraquiana que ha permès ampliar la problemàtica i la zona d'estudi. L'actual recerca se centra en l'estudi de l'origen i el desenvolupament de les primeres societats agrícoles a la zona més oriental del Pròxim Orient, en unes àrees ecològiques singulars, com són les muntanyes del Zagros. Des de 2015 s'excava i s'estudia el jaciment de Gird Laskhir (Erbil), situat a l'anomenada Alta Mesopotàmia, i l'any 2018 s'ha ampliat en el jaciment del VI mil·lenni cal BC de Banahilkh (Soran), situat a prop de Shanidar i en ple Zagros septentrional.

El doctor Molist ha publicat els resultats de les seves recerques en revistes especialitzades i en llibres o monografies científiques tant nacionals com internacionals. Ha format o forma part del consell de redacció de diverses revistes, com ara *Paleóorient* (CNRS,

París) i *Quarhis* (MUHBA, Barcelona), i dels consells assessors d'altres, com ara *Trabajos de Prehistòria* (CSIC, Madrid), *Baal* (DGAM, Beirut), *Cypsela* (MAC, Girona), *Ausa* (Patronat d'Estudis Osonencs, Vic), entre d'altres. Cal destacar la seva participació en la fundació, redacció i coordinació de la revista *Cota Zero*, editada per Eumo (Vic, 1985-2010).

Pel que fa a tasques de gestió universitària, ha estat cap del Departament de Prehistòria de la UAB (2005-2009) i coordinador del màster en Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana de la mateixa universitat (2016-2018). Però és la gestió dels estudis de doctorat la tasca a què ha dedicat més esforç i temps. És coordinador del Programa de Doctorat en Arqueologia Prehistòrica des de 2005; membre de la Comissió de Doctorat i de la Junta Permanent de l'Escola de Doctorat de la UAB.

Finalment, cal fer menció de la seva activitat en l'àmbit museístic, destacant-ne la direcció del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya (2000-2004). El seu interès en l'àmbit de la museologia comença als anys 1980, quan és nomenat pel Departament de Cultura de la Generalitat director del Museu Comarcal del Montsià (Amposta). En aquesta línia de treball, a més de les activitats tradicionals dels museus (documentació de fons), destaca l'interès i la labor en la preparació i comissariat d'exposicions temporals dedicades a difondre el patrimoni i els coneixements arqueològics. Les diferents mostres temporals efectuades en diversos museus (Museu Nacional de Damasc, MAC, Museu de la Garrotxa, etc.) són sovint un mitjà més de la difusió dels projectes arqueològics ja acabats. Entre les exposicions més recents cal esmentar «Els primers pagesos al pla de Barcelona», de la qual fou comissari conjuntament amb Anna Gómez-Bach, en una mostra produïda i exposada al MUHBA d'abril del 2016 a febrer del 2017.

Resum del text de la senyora Marta Prevosti i Monclús i el senyor Josep Guitart i Duran, llegit pel senyor Ramon Pinyol i Torrents en el Ple del dia del dia 13 de juny de 2019. (El senyor Miquel Molist Montaña va ser elegit membre numerari de la Secció Històrico-Arqueològica en el Ple del dia 19 de setembre de 2019.)